WA-TSEI-SGRUNS

FUCHSGESCHICHTEN, ERZÄHLT VON DKON-MCHOG-BKRA-SHIS, AUS KHA-LA-TSE

VON A. H. FRANCKE

Als ich im Jahre 1901 mit der Familie Ribbach (Missionar in Leh, Ladakh) zusammentraf, tauschte ich mit Frau Eugenie Ribbach meine Gedanken über Folklore der Ladakher aus. Wir waren damals beide tibetischen Fuchsgeschichten auf die Spur gekommen. Frau Ribbach hatte dieselben von dem tibetischen christlichen Waisenknaben *Shamuel*, welcher aus dem Dorfe *Shel* stammt, gehört, während mein Gewährsmann der Märchenerzähler von Kha-la-tse, der Kenner der Kesarsage, war. Der Märchenerzähler heißt mit seinem Eigennamen *Dkon-mchog-bkra-shis* und mit seinem Hausnamen *rGya-mthso-pa*. Er stammt aus Lerdo (*Lai-rdo* gegenüber *Skyur-bu-can*) am Indus und hat wahrscheinlich seinen ungeheuren Schatz an Folklore aus seinem Heimatsort mitgebracht. Bei Festlichkeiten wird er zu dem besonderen Zweck geladen, die Gäste ganze Nächte lang zu unterhalten. *Shamuel* hatte seine Fuchsgeschichten offenbar in der Form gehört, wie sie von den *Bhe-da* (Kaste der Musikanten) von *Shel* vorgetragen werden. — So geht mein tibetischer Reineke Fuchs auf dieselben Quellen zurück wie meine bisherigen Ausgaben der Kesarsage.

Ich bat Frau Ribbach, mir Genaueres über ihre Fuchsgeschichten mitzuteilen. Das ist geschehen in ihrem Briefe vom 26. 8. 1901, den ich nachher vorlegen werde. Den Erzähler von *Kha-la-tse* veranlaßte ich aber, seine Fuchsgeschichten vor dem Munschi und Schulmeister *Ye-shes-rig-'adzin* langsam zu erzählen, und letzterer schrieb sie wörtlich nach. Diese Niederschrift wurde dann an die Missionspresse in Leh geschickt, wo sie 1903 nach Korrektur der schlimmsten Orthographiefehler in etwa 50 Exemplaren lithographisch vervielfältigt wurde.

Schon damals hätte ich die Texte der Fuchsgeschichten gern genau übersetzt herausgegeben, konnte aber nicht die Zeit zu solcher

Arbeit finden. Ich veröffentlichte deshalb einen kurzen Abriß des Inhalts in J&PASB, 1902, ps. 1—4.

Das Folgende soll nun enthalten: 1. den vollen tibetischen Text, wie er von *Dkon-mchog-bkra-shis* geliefert wurde; 2. eine Liste der noch unbekannten oder schwierigen Worte; 3. eine wörtliche Übersetzung des Textes; 4. Frau Ribbachs Abriß ihrer Fuchsgeschichten.

Der vorliegende Text besteht aus zwei Teilen. Der erste Teil hat einen ähnlichen Inhalt wie der deutsche Reineke Fuchs. Er handelt von Streichen, die der Fuchs gegen Wolf, Bär und Löwe ausübt und von der Aufforderung der Löwin, vor sie zum Gericht zu kommen. — Der zweite Teil handelt vom Fuchs als Wohltäter eines Kindes. Alle seine Schlauheit wendet er zum Vorteil dieses Kindes an. Er hat die Rolle des uns bekannten „Gestiefelten Katers" übernommen. Das gibt zu denken. Wäre es nicht möglich, daß die tibetische Geschichte von größerer Ursprünglichkeit ist als die europäische, und daß das Urbild des „Gestiefelten Katers" ein Fuchs war.

Text.

ཁ་ལ་ཙེ་པ་རྒྱ་མཚོ་པ་དཀོན་མཆོག་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཝ་ཙེའི་སྒྲུངས་ཡོད ‖

ཝ་ཙེ་སེང་གེ་དྲེན་མོ་ཤང་ཀུ་བཞིའི་སྒྲུངས་ཡིན །

I, 1.

ཝ་ཙེ་དང་དྲེན་མོ་གཉིས་ཀ་སེང་གེའི་ཚངས་ཀྱི་མདུན་ལ་སླེབ་སོང་ནས ། སེང་གེས་ཟེརས་པ་སུ་ཡིན ། ཝ་ཙེ་དང་དྲེན་མོས་ཟེརས་པ ། ཨ་ཇོ་སེང་གེ་ཞུ་ཞུ་ང་ཉ་ཡིན་ང་ཉ་ལ་འབྲང་ས་ཞིག་བཙོས ‖ སེང་གེས་ཟེརས་པ ། འབྲང་ས་བཙོ་ཡིན་ནང་ལ་ཡོང་ཤིག ། དེ་ནས་ཁོང་ནང་ལ་བོརས ། སེང་གེ་ལ་ར་མ་ཞིག་ཐོབ་སྡེ་བསད་དེ་ཡོད་བཙུག ། དེ་ནས་སེང་གེས་ཟེརས་པ ། ཝ་དྲེན་མོ་དང་ཝ་ཙེ་གཉིས་ཀ ། འདི་ར་མའི་གྲོད་པ་ཤིང་སྡེ་རྩ་ལ་འཁྲུབ་ལ་ཁྱེར ‖ ཝ་ཙེ་དང་དྲེན་མོ་གཉིས་ཀས་ར་མའི་གྲོད་པ་ཁུར་དེ ། རྩའི་ཐམ་ལ་འཁྲུ་ཅེས་ལ་ཁྱེརས ‖ ཝ་ཙེས་དྲེན་མོ་ལ

ཟེར་པ ། ཕྲ་དྲིན་མོ་ང་དང་གཉིས་ཀས་ཤ་ཞིག་ཟ་ཡིན ། དྲིན་མོས་ཟེརས་པ །
ཤ་ཟ་ན་སེང་གེས་ང་དང་གཉིས་ཀ་བསད་ཡིན ॥ ཕྲ་ཙེས་ཟེརས་པ ། སེང་
གེ་ལ་མི་ཤེས་པའི་ངས་ཐབས་ཤིག་བཅོ་ཡིན ། དེ་ཟུག་ཟེར་དེ་གྲོད་པའི་ཕེད་པོ་
གཉིས་ཀས་ཟོས ॥ དེ་ནས་ཕྲ་ཙེས་དྲིན་མོ་ལ་བསླབས་པ ། ཕྲ་དྲིན་མོ ། སེང་གེས་ཤ་
ཟོས་དེ་མི་འདུག་ཟེར་ན ། དྲིན་མོ་རང་གིས་ས་ལ་ལྟ་སྡེ་འདུག ། ངས་གནམ་ལ་ལྟ་སྡེ་
འདུག་ཡིན ། དེ་ཟུག་བསླབས་དེ་ཁྲིརས ॥ དེ་ནས་ཁོ་གཉིས་ཀ་སེང་གེའི་མདུན་ལ་
བསྙེབས ॥ སེང་གེས་ཤ་དེ་ཟོས་མཁན་ཡིན་པ་ཤེས་དེ་ཟེར་པ ། ཕྲ་དྲིན་མོ་དང་ཕྲ་ཙེ །
ཤ་ཕེད་དེ་སུས་ཟོས ॥ དྲིན་མོ་ས་ལ་ལྟ་སྡེ་འདུགས ། ཕྲ་ཙེས་གནམ་ལ་ལྟ་བརྟེན་བདང་
ངིན་ཞིག་དང་སེང་གེ་ལ ། མཛུག་རིས་བདངས་ནས ། སེང་གེ་ལ་སྦྲོ་ཡོངས་དེ་དྲིན་
མོ་སྒྲིབ་ཅིག་ལ་བསད་བདངས ॥

2.

ད་ཕྲ་ཙེ་ལུས ། དེའི་རྫིང་མ་ཞག་ལ་སེང་གེས་གྲོད་པ་འཁྲུ་བ་ལ་ཕྲ་ཙེ་བདངས །
ཕྲ་ཙེས་གྲོད་པ་འཁྲུ་བ་ལ་གཙངས་པོའི་ཟུར་ལ་སོང་སྟེ་ཁྲུས་པས ། ཆུའི་ནང་ན་ཁོ་
རང་ཆུ་མི་ཡོང་ལ་མཐོང་སྟེ ། ཁོས་གྲོད་པ་ཚང་མ་ཟོས་དེ ། ཀུ་ཅོ་བདང་ངིན་ཞིག་དང་
ཡོངས་པས ॥ སེང་གེས་ཟེརས་པ ། ཕྲ་ཕྲ་ཙེ་ཅི་འདུག ། ཕྲ་ཙེས་ཟེརས་པ ། ཨ་ཇོ་སེང་
གེ་རང་ཅི་སེང་གེ ། དེ་ན་ནི་ཆུ་སེང་གེ་ཞིག་འདུག་པས ། གྲོད་པ་དེ་ནི་ཁོས་བཀོག
སྟེ་ཁྲིརས ॥ སེང་གེས་ཟེརས་པ ། ང་སང་སེང་གེ་གཞན་མ་ཞིག་སུ་འདུག ། གྲོད་པ་དེ་
ནི་ཁོ་རང་གིས་ཟོས་དེ་བརྟེན་བདངས་དེ་ཡིན་ནོག་ཟེརས་པས ། ཕྲ་ཙེས་ངས་བརྟེན་
བདངས་དེ་མེན ། ཨ་ཇོ་སེང་གེ་རང་ལྟ་ལ་འགྱུལ་ཟེར་དེ་སེང་གེ་ཁྲིད་དེ ། ཆུ་ཞིང་ཞིང་
ཡོད་ས་ཞིག་གི་ཟུར་ཁྲིརས ། དེ་རུ་ད་ཆུའི་ནང་དུ་ལྟོས་ཟེར་ནས ། སེང་གེས་ཆུའི་ནང་
དུ་བལྟས་པས ། ཆུ་མི་ཡོང་ལ་ཆུའི་ནང་ན་སེང་གེ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང ། དེ་ནས་སེང་གེ་

ལ་སྦྲོ་ཡོངས་དེ ། ཁོ་ངས་བསད་ཡིན་ཟེར་དེ་ཆུའི་ནང་དུ་མཆོངས་དེ ། ཁོ་ཆུས་ཁྲིརས །
ཕྲ་ཙེ་དུ་བརྟེན་བདང་ངིན་ཞིག་དང་ཆུ་མཐའ་བཟུམ་སྡེ ། ཀུ་ཅོ་བདང་ངིན་ཞིག་དང་སོང ॥

3.

དེ་ནས་སེང་གེ་ཤི་སྟེ་ཆུའི་མཐའ་མ་ཞིག་ལ་ཁྲིད ། དེ་ནས་ཕྲ་ཙེས་སེང་གེའི་
པགས་པ་པོ་ཤུས་དེ་གོན་དེ ། ཡང་སེང་གེའི་ཚངས་ཀྱི་ནང་དུ་སོང་སྡེ་འདུགས་པས །
སེང་གེ་ཨ་མ་ནི་སྤྲུ་གུ་གཉིས་ཁྲིད་དེ་དེ་རུ་ཡོངས་དེ ། སེང་གེ་ཨ་མས་ཕྲ་ཙེ་ཡིན་པ་
མ་ཤེས་དེ་སེང་གེ་ཡིན་ནོག་བསམ་སྡེ ། སྤྲུ་གུ་གཉིས་ཀ་ཕྲ་ཙེའི་མདུན་ལ་བོར་དེ །
སེང་མོ་ནི་ཟ་ཅིས་བཙལ་བ་ལ་སོང ॥ སེང་མོ་སླེབ་སླེབ་ཆུག་པ་ཕྲ་ཙེས་སེང་སྤྲུག
གཉིས་ཀ་བསདས ། ཕྲ་ཙེ་དེ་ཤོར་སོང ॥ དེ་ནས་སེང་གེ་ཨ་མ་ཡོང་ཟ་ན་སྤྲུ་གུ
གཉིས་ཀ་བསད་དེ་ཡོད་བཙུག ། སེང་གེ་ཨ་མ་དེ་ནི་ངུའིན་ཞིག་དང་འདུགས ॥

4.

ཕྲ་ཙེ་དེ་ནི་ཡང་སོང་སྡེ་ཤང་ཀུའི་སྒོ་ལ་བསྙེབས་པས ། ཤང་ཀུ་དེ་མེད་པ་སྤྲུ་
གུ་གཉིས་ཡོད་བཙུག ། དེའི་སྤྲུ་གུ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཕྲ་ཙེས་བསདས ། དེ་ནས་ཤང་
ཀུ་ཨ་མས་རི་ན་སྤྲུ་གུ་བསད་ཅེས་མཐོང་སྡེ་མགྲོགས་པ་རྒྱུགས་དེ་ཡོངས ། དེ་ཙུག
པ་ཕྲ་ཙེ་ཤོར་ཚར ॥

5.

དེ་ནས་ཤང་ཀུ་ལ་སྦྲོ་མང་པོ་ཡོངས་དེ ། ཕྲ་ཙེ་བསད་པ་ཆ་ཡིན་བསམས་དེ་
སོང ॥ ཕྲ་ཙེས་ཤང་ཀུ་ཡོང་སྡེ ། ང་བསད་ཡིན་བསམ་སྡེ་ཐབས་ཤིག་བཙོས ། བྲག་
གི་ཆན་ལ་སོང་སྡེ་སྒྲིན་ཞིག་སྐྱིལ་ཡིན་ཞིག་དང་འདུགས་པས ། ཤང་ཀུ་ཡང་དེ་རུ་
བསྙེབས་དེ་ཁོ་ལ་དྲིས་པ། ཕྲ་ཕྲ་ཙེ་ཁྱོད་ནི་ངའི་སྤྲུ་གུ་བསད་མཁན་པོ་མིན་ན།། ཕྲ་ཙེས་
ཟེརས་པ ། ང་མིན་ཨ་ཇོ ། ང་ནི་བྲག་ཆན་གྱི་སྒྲིན་སྐྱིལ་མཁན་ཞིག་ཡིན ॥ དེ་ནས་

ཤང་ཀུས་དྲིས་པ། དེ་སྤྲིན་པོ་སྐོལ་དེ་ཅི་བཙོ་ཡིན༎ ལྷ་ཅོས་ཟེརས་པ། འདི་སྤྲིན་པོ་སྐོལ་དེ་མིག་ལ་སྐུ་ན། ལྷ་ཡུལ་གྱི་མི་ཡུལ་མཐོང་ཅེན། ཡང་ཟ་ཅེས་ཞིམ་པོ་ཐོབ་ཅེན་ཟེརས༎ ཤང་ཀུ་ཁོའི་དཔེ་ར་ལ་ཡིད་ཆེས་དེ་ཟེརས་པ། ངའི་མིག་པོ་ལ་ཙ་པོག་སྐུས་ལྷ་ཅོ་ཉུ་ཉུ༎ལྷ་ཅོས་རྒྱལ་ཙ་པོག་ངས་སྐྱ་ཡིན་ཟེར་དེ།ཤང་ཀུའི་མིག་ཚང་མ་ལ་སྤྲིན་བསྐུས༎ དེ་ནས་ཤང་ཀུས་ལྷ་ལྷ་ཅོ། ཅང་མཐོང་བ་མི་འདུག་ཟེརས༎ ལྷ་ཅོས་ཤང་ཀུ་ཁྱོ་རང་གི་མིག་པོ་བཙུམ་སྟེ་ཉི་མ་ལ་བདང་སྟེ་བོར། དེ་ནས་མཐོང་ཅེན་ཟེརས༎ ཤང་ཀུས་མིག་བཙུམ་སྟེ་ཉི་མ་ལ་བདང་སྟེ་བོར་ནས།ཁོའི་མིག་གཉིས་ཀ་མ་སྲུན་དེ་འབྱུར་ཚར༎ ལྷ་ཅོ་ཤུད་བཙོ་སྟེ་ཤོར༎ ཤང་ཀུ་ལ་མིག་གིས་མ་མཐོང་བས་ཁྲུད་སྣང་རྟོམ་མང་པོ་ནས་བུད་སོང་། དེ་ནས་ཤང་ཀུས་རང་གི་ལག་པ་དང་མིག་གཉིས་ཀ་སྦྲིབས་པ་སང་། ཞག་གཉིས་ངོ་ལ་ཤང་ཀུའི་མིག་གཉིས་ཀ་ཁྲ་རེ་མེ་རེ་བྲེ་སོང་༎

6.

དེ་ནས་ཤང་ཀུ་ལ་སྤྲོ་ཡོངས་དེ། ཡང་ལྷ་ཅོ་བཙལ་བ་ལ་སོང་༎ ལྷ་ཅོས་ལྷུང་མའི་ཁ་ནས་ལྤིབ་ཕྲུག་བདུས་དེ་ཁྲེར་ནས་རི་མཐོན་པོ་ཞིག་གི་ཁ་སོང་སྟེ། ཀུན་གྲུམ་ཞིག་ལྷ་འདིན་འདུགས༎ ཡང་ཤང་ཀུ་དེ་རུ་བསླེབས་དེ་ཟེརས་པ། ལྷ་ལྷ་ཅོ། ཁྱོ་རང་ངའི་མིག་འབྱུར་བཙུག་མཁན་པོ་མེན་ན། ཁོས་ཟེརས་པ། ང་མེན། བྲག་ཆན་གྱི་སྤྲིན་སྐོལ་མཁན་ཁོ་རང་ཡོང་ཅེན། སྣང་ཟུར་གྱི་ཀུན་གྲུམ་ལྷ་མཁན་ཁོ་རང་ཡོང་ཅེན་ཟེརས༎ ཤང་ཀུ་ཁོའི་དཔེ་ར་ལ་ཡིད་ཆེས་དེ་ཟེརས་པ། འདི་ཀུན་གྲུམ་པོ་ལྷ་སྟེ་ཅི་བཙོ་ཅེན༎ ལྷ་ཅོས་ཁོ་ལ་ཟེརས་པ། འདི་ཀུན་གྲུམ་པོ་ལྷ་ཚར་པ་སང་འདིའི་ནང་དུ་ཞུགས་ན། ཤ་དང་མར་ཅི་དགོས་མཁན་ཐོབ་ཅེན། ཤང་ཀུ་ལྡོགས་དེ་ཡོད་པ་སང་དེ་ནས་ང་རེའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཡིན་ཟེརས༎ ལྷ་ཅོས་ཟེརས་པ། མེན་ཞུགས་མི་བཙུག།

དེ་ནས་ཤང་ཀུས་ལན་པོ་ཟེརས་པ་སང། ཤང་ཀུ་དེའི་ནང་དུ་ཞུགས་བཙུག་སྟེ། ཀུན་གྲུམ་གྱི་ཁ་སྲུན་དེ་བཙོས་དེ། ཤང་ཀུ་རིལ་ལི་ལ་བདངས་པས། ཕོ་ལ་མ་སྲུན་དེ་ཐོག། རི་མགོ་ནས་རི་རྩ་རྩུག་པ་ཐག་རིང་ཡོད་པ་མེན༎

7.

དེ་ནས་ཤང་ཀུ་ལ་སྤྲོ་མང་པོ་ཡོངས་དེ། ཡང་ལྷ་ཅོ་བཙལ་ཅེས་ལ་སོང༎ ལྷ་ཅོ་དེ་ཉི་བེ་མ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས་ཁྲད་ཅིག་ལ་ནུ་སྐལ་ཞིག་ཁྲེར་དེ་སོང་ནས། དེ་རྩ་བེ་མ་ལ་བྲེ་བདབ་བིན་ཞིག་དང་འདུགས༎ ཡང་ཤང་ཀུ་དེ་ཉི་དེ་རྩ་བསླེབས་དེ། ལྷ་ཅོ་ལ། ལྷ་ལྷ་ཅོ། ང་རི་མགོ་ནས་རིལ་ལི་ལ་བདང་མཁན་པོ་ཁྱོད་མེན་ན་ཟེརས༎ ལྷ་ཅོས་ཟེརས་པ། ང་མེན། བྲག་ཆན་གྱི་སྤྲིན་སྐོལ་མཁན་ཁོ་རང་ཡོང་ཅེན། སྣང་ཟུར་གྱི་ཀུན་གྲུམ་ལྷ་མཁན་ཁོ་རང་ཡོང་ཅེན། ང་ཉི་བེ་མ་ལ་བྲེ་བདབ་བདང་མཁན་ཞིག་ཡིན༎ ཤང་ཀུས་དྲིས་པ། བེ་མ་ལ་བྲེ་བདབ་བདང་སྟེ་ཅི་བཙོ་ཅེན༎ ལྷ་ཅོས་འདི་བེ་མ་ལ་བྲེ་བདབ་བདང་སྟེ། ནུ་སྐལ་འདི་པོ་བསྐང་སྟེ། ཨ་ཇོ་ཤང་ཀུ་རང་གི་ཁ་ལ་བཀལ་དེ། དེའི་ཁ་ལ་ང་ཞོན་དེ། ཤང་ལ་ལྷ་ཅོ་ཞོན་འདུག་ཟེར་དེ་ཀུ་ཅོ་བདང་ན། ཡུལ་མི་ཚང་མས་ཤ་མར་དང། ཐོགས་དཀར་འཁྱེར་འཁྱེར་དེ་ཡོང་ཅེན་ཟེརས། ཡང་ང་དང་གཉིས་ཀ་ལ་ཟ་ཅེས་ཞིམ་མ་ཞིམ་ཐོབ་ཅེན་ཟེརས་པ་སང། ཤང་ཀུ་ཉི་ཁོའི་དཔེ་ར་ལ་ཡིད་ཆེས་དེ་དེ་ཟུག་བཙོ་ཡིན་ཟེརས༎ དེ་ནས་ལྷ་ཅོས་ཤང་ཀུའི་ཁ་ལ་བེ་མ་དེ་བཀལ་དེ་ཐག་པ་དང་སྲུན་དེ་བསྡམས། དེའི་ཁ་ཐོག་ལ་ཁོ་རང་ཞོན་དེ་ཡུལ་ལ་སོང་སྟེ་ཤང་ལ་ལྷ་ཞོན་ཡོང་འདུག་ཟེརས། ཡང་ང་ཞ་ལ་ཟ་ཅེས་དང་ཐོགས་དཀར་འཁྱེར་ཐེང་ཤིག་ཟེར་དེ། ལྷ་ཅོས་ཀུ་ཅོ་ཀུ་ལིང་བདངས༎ མི་ཚང་མས་དེ་ཟུག་ཡོང་ཅེས་མཐོང་སྟེ། ཚང་མས་བེར་ཀ་ཁྲེར་དེ་སྤྲིབ་ཅིག་ལ་ཡོངས།

དེ་ནས་ལྷ་ཅེ་ཁ་ཁྲོག་ནས་མགྲོགས་པ་བབ་སྟེ་ཤོར་སོང་ ། ཤང་ཀུས་བེ་མ་ཁུར་དེ་ཡོད་པ་མང་ཤོར་མ་ཐུབ་པས ། མི་ཚང་མས་བེར་ཏལ་བརྡངས་དེ་ཤང་ཀུ་བསདས ༎

8.

དེ་ནས་ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོ་གཉིས་ཀ་ལ་གཉེན་རེ་ཡོད་པས ། ཁོ་ཀུན་གྱིས་ལྷ་ཅེས་ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོ་གཉིས་ཀ་བསད་ཅེས་ཀྱི་གཏམ་རྩལ་ཚོར་དེ ། སེང་མོའི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ་ཞུས་པ ། སེང་མོ་ལེ ། ང་ཞིའི་ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོ་གཉིས་ཀ་ལྷ་ཅེས་ཐབས་བཅོས་དེ་བསད་དོག ། སེང་མོས་ཟེར་པ ། ཁྱོས་ནི་ང་ཞིའི་སེང་གེ་ཡང་བསད་དོག ། དེའི་རྗེང་ན་ང་ཞིའི་ཕྲུ་གུ་གཉིས་ཀ་ཡང་བསད་དོག ། ཁྱོས་གནོད་པ་མང་པོ་བཅོས ། ད་ཁྱོ་རང་གཉིས་ཀ་སོང་སྟེ་ཁོ་བཙལ་དེ་འཁྱོང་དགོས ། ངས་ཁོ་བསད་ཡིན་ཟེརས ༎ དེ་ནས་ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོའི་གཉེན་གཉིས་ཀ་ལྷ་ཅེ་བཙལ་བ་སོང་ ༎ ལྷ་ཅེ་དེ་ནི་ལམ་ཞིག་ལ་ཉལ་དེ་ཡོད་པས ། ཁོ་གཉིས་ཀ་དེ་རུ་བསླེབས་དེ་ལྷ་ཅེ་ལ ། ལྷ་ལྷ་ཅེ་སེང་གེས་ཁྱོ་རང་ལ་ཡོང་ཟེར་འདུག ། ང་ཞ་གཉིས་ཀ་ལེན་པ་ཡོངས་ཡིན་ཟེརས ༎ ལྷ་ཅེས་འཇིགས་ཀུང་ཆ་ཡིན་ཟེརས ༎ ལམ་དེ་ན་བླ་མ་ཞིག་ཏི་རིབ་བདངས་དེ་རྟ་ལ་ཞོན་དེ་ཡོང་ཅེས་མཐོང་ ། དེ་ནས་ལྷ་ཅེས་ལྷ་ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོ་གཉིས་ཀ ། ལྟོས ། དེ་བླ་མའི་ཏི་རིབ་དང་ཐེ་ཁུགས་པོ་ང་དང་ཚང་ཀས་བཀོག་ཡིན་ཟེརས ། ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོས་དེ་པོ་ག་ཟུག་བཀོག་ཡིན་ཟེརས ༎ ལྷ་ཅེས་ཁོ་ཀུན་ལ་འདི་ཟུག་བསླབས ། ང་ཞ་བོ་རྩེ་འིན་ཞིག་དང་དེ་བླ་མའི་སྟོན་ལ་ཆ་ཡིན ། བླ་མ་རེས་ང་བཟུམ་ཐུབ་བོག་བསམ་སྟེ ། ཁོ་དའི་ཁ་ནས་འབབ་ཅེན ། ཡང་ཁྱོས་རང་གི་ཏི་རིབ་དང་ཐེ་ཁུགས་པོ་འབོར་དེ་ང་འདེད་ཅེན ། དེར་མགྲོགས་ལ་ཁྲི་ཞ་གཉིས་ཀ་མགྲོགས་པ་སོང་སྟེ་ཏི་རིབ་དང་ཐེ་ཁུགས་གཉིས་ཀ་འཁུར་དེ་ཤོར ། ང་ཡང་མགྲོགས་པ་ཡོང་ཡིན་ཟེརས་པ་མང་ ༎ ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོ་གཉིས་ཀས་རྒྱལ་ཟེརས ༎ དེ་ནས་ལྷ་ཅེ་དེ་ཞ་བོ་རྩེ་

བརྟན་བརྒྱབས་དེ ། བླ་མ་དེའི་སྟོན་སྟོན་ལ་ཀུ་ལི་ལ་སོང་བས ༎ བླ་མས་ལྷ་ཅེ་འདི་ནི་ཞ་བོ་ཞིག་འདུག ། རྡོ་བ་བརྒྱབ་ན་ཁོང་ལ་ཐུབ་ཅེས་འདུག་བསམས་དེ་རྟའི་ཁ་ནས་བབས་དེ ། ཏི་རིབ་དང་ཐེ་ཁུགས་ཀྲད་པ་གསུམ་ཀ་དེ་རུ་བོརས ། ཡང་རྟ་ཡང་དེ་རུ་བོར་དེ ། རྡོ་བ་ཞིག་ཁུར་དེ་ལྷ་ཅེ་ལ་འདེད་དེ་ཁྱེརས ༎ ལྷ་ཅེས་བླ་མ་ནོན་ཀྱི་ཆ་བཅུག་ཡིན་དང་ཤོར ༎ དེ་ནས་བླ་མ་ཐག་རིང་ལ་བསླེབས ༎ ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོ་གཉིས་ཀས་བླ་མ་ཐག་རིང་ལ་སླེབ་ཅེས་མཐོང་སྟེ ། ཏི་རིབ་དང་ཐེ་ཁུགས་ཀྲད་པ་གསུམ་ཀ་ཁུར་དེ་རི་ལ་ཤོར་སོང་ ། དེ་ཟུག་ཤོར་ཅེས་མཐོང་སྟེ ། ལྷ་ཅེ་ཡང་སྡིབ་ཅིག་ལ་རི་ལ་ཤོར་སོང་ ༎ དེ་ནས་བླ་མ་ལོག་སྟེ་ཡོངས་ཙན ། དེ་རུ་ཏི་རིབ་དང་ཐེ་ཁུགས་ཀྲད་པ་གསུམ་ཀ་སྟོར་ནས་རང་གི་རྟ་ལ་ཞོན་དེ་སོང་ ༎ ལྷ་ཅེ་ཤང་ཀུ་ཟླེན་མོ་གསུམ་ཀ་འཛོམ་པས ། ལྷ་ཅེས་ཟེརས་པ ། ཁྱོ་རང་ཟླེན་མོས་ཕྲུ་གུ་འཐད་ཅན་ཏི་རིབ་པོ་ཁྱེར ། ཁྱོ་རང་ཤང་ཀུས་ར་མ་ལ་འདེད་ཅེས་ལ་ཀྲད་པ་པོ་ཁྱེར ། ཡང་ར་མ་ལ་འདེད་ཟ་ན་ཀྲད་པ་དང་རྐང་པ་ གཉིས་ཀ་སྐྲད་པ་དཔའ་ཅན་རོམ་པོ་ཞིག་དང་སྤྲན་དེ་སྟོམ ། དེ་ནས་ར་མ་ལ་དེད་ཟེར་དེ་བསླབས ༎ ཡང་ཟླེན་མོ་ཁྱོ་རང་ཕྲུ་གུའི་མདུན་ལ་སླེབ་ཀྱི་ལ ། ཏི་རིབ་པོ་བདང་སྟེ་སོང་དེ་ནས་ཕྲུ་གུ་ཀུན་འཐད་ཅན་ཟེརས ། ངས་འདི་ཁོ་ལག་པོ་ཟ་ཡིན་ཟེར་དེ་ཟེས ༎ དེ་ནས་ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོས་ད་འགྲུལ་སེང་གེའི་ཅ་ཆེན་ཟེརས ༎ ལྷ་ཅེས་སྔོན་ལ་ཤང་ཀུ་རང་ཀྲད་པ་གོན་དེ ། ར་མ་ཞིག་ལ་འདེད་དེ་ཚོད་ལྟོས ། ཟླེན་མོ་རང་ཏི་རིབ་དེ་བདང་སྟེ་ཕྲུ་གུ་ཀུན་འཐད་ཅེས་ལ་ཚོད་ལྟོས ། ང་འདི་རུ་སྡིང་ཡིན་ཟེརས ༎ ཤང་ཀུ་དང་ཟླེན་མོ་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆེས་དེ་སོང་ ༎ ཤང་ཀུས་ཀྲད་པ་སྤྲན་དེ་བཅིངས་དེ ། དེ་ནས་ར་མ་ལ་དེདས་པས ། ར་རྡོས་འདེད་ཅེས་མཐོང་སྟེ ། བེར་ཀ་འཁུར་དེ་དེ་རུ་བསླེབས་ནས ། ཤང་ཀུ་དེ་ལ་ཀྲད་པ་ཆེན་མོ་སོང་སྟེ་འགྲུལ་མ་ཐུབ་པས ། ར་རྡོ་གཉིས་ཀྱིས་བརྡུངས་དེ་ཁོ་དེ་རུ་བསདས ༎ ཟླེན་

སོས་ཉེ་རི་བ་པོ་བཏང་ངས་དེ་སྤྲུ་གུ་ཀུན་གྱི་མདུན་ལ་སོང་བ་དང་། སྤྲུ་གུ་ཚང་མ་གྲོགས་དེ་བྲག་གི་མགོ་ནས་ཙ་ཙ་བྱུང་། དེ་མཐོང་སྟེ་ཨ་མ་ཡང་ཐུར་ལ་མཆོངས་ནས། ཨ་མ་སྤྲུ་གུ་ཚང་ཀ་བྲག་གི་ཙ་ཙ་བསྐྱེབས་དེ་ཤི་སོང་། ལྤ་ཅེས་ཁོ་ལག་པོ་ཟེར་དེ། ཁམས་བསང་ངེ་སྐྱིད་པོ་བཙོས་དེ། གཉིད་ལོག་སྟེ་འདུགས།

II.

༎ ཡོད་བཙུགས། ཡུལ་ཞིག་ལ་ཨ་པོ་དང་། ཨ་པི་ཅིག་ཡོད་བཙུགས། ཁོ་གཉིས་ཀ་རེས་མོ་བཅོ་འཛིན་ཞིག་དང་། རི་ལ་ཤིང་ལ་ཆའད་བཙུགས། ཨ་པི་ལ་སྐྱེ་ཅེས་ཡོད་བཙུགས། ཨ་པི་རི་ལ་ཆ་ཅེས་ཀྱི་ཞག་ལ། ཨ་པི་ལ་རི་ལ་བྱ་ཚ་ཞིག་སྐྱེས། དེ་ནས་ཨ་པིས་བསམས་སྤྲུ་གུ་འཁྱེར་ན་ཤིང་དེ་ཁུས། ཤིང་འཁྱེར་ན་སྤྲུ་གུ་དེ་ཁུས། དེང་ན་བསམ། སྤྲུ་གུ་ཁུས་ནའང་མི་སྟོ། ཤིང་དེ་ཁུས་ན་ཨ་པོས་ཁ་བཀྱེ་ཡིན། སྤྲུ་གུ་དེ་ཁོས་རྡོ་བ་ཞིག་ཡོག་ལ་བོར་དེ། ཤིང་པོ་ཁུར་དེ་ཁང་པ་རུ་ཡོངས། དེ་ནས་ཨ་པིས་ཨ་པོ་ལ། ལྤ་ཨ་པོ་ང་ལ་བྱ་ཚ་ཞིག་སྐྱེས། བྱ་ཚ་དེ་ནི་ཐོང་ཡོག་ཅིག་ལ་འབོར་དེ་ཡོད། སྤྲུ་གུ་འཁྱེར་ན་ཤིང་པོ་ཁུས། དེ་རྣུག་ཨ་པོ་རང་གིས་ཁ་བཀྱེ་ཡིན་བསམས་སྟེ་ཡོངས་ཟེར་ས། ཨ་པོས། དེ་རྣུག་ཟེར་ཅེས་ཆོར་དེ། ཨ་པི་ལ་ཟེར་ས་པ། ཤིང་སང་སྤྲུ་གུ་རིན་ཅན་མི་འདུག་ག། མགོ་སྐོར་མོ་ཁྱོད་མགྲོགས་པ་ལོག་སྟེ་སོང་། དེ་རྣུག་སློ་བཙོས། དེ་ནས་ཨ་པི་མགྲོགས་པ་ལོག་སྟེ་སོང་། ཨ་པི་སྤྲིབ་སྤྲིབ་ཚུག་པ་སྤྲུ་གུའི་མདུན་ལ་ལྤ་ཅེ་ཞིག་བསྐྱེབས་དེ། སྤྲུ་གུ་ལྤ་ཅེས་ཁྱེར་ནས། ཨ་པི་ལ་སྤྲུ་གུ་མ་ཐོབ།

ལྤ་ཅེས་སྤྲུ་གུ་དེ་ལ་རྒྱན་ཁ་ཀྱུང་བཏང་སྟེ་གསོ་སྟེ་བོརས། དེ་ནས་སྤྲུ་གུ་ཆེན་མོ་ལྡན། ཞག་ཅིག་གི་ཞག་ལ་ལྤ་ཅེས་སྤྲུ་གུ་ལ། ལྤ་སྤྲུ་གུ་ཁྱོད་ལ་ངས་མིང་ཞིག་བཏག་ཡིན་ཟེར་ས། བྱ་ཚས་ཟེར་ས་པ། ང་ལ་མིང་མི་དགོས། ལྤ་ཅེས་ཟེར་ས་པ།

མིང་མ་དགོས་ན་ངས་བསད་ཡིན། སྤྲུ་གུས་དེ་ཆོར་དེ་འཇིགས་དེ་མིང་དགོས་ཡིན་ཟེརས། དེ་ནས་ལྤ་ཅེས་སྤྲུ་གུའི་མིང་ལ་རྒྱན་ཆང་རྒྱལ་པོ་བཏགས། དེ་ནས་ཡང་ཞག་ཁ་ཤས་སོང་བ་དང་། ལྤ་ཅེས་རྒྱན་ཆང་རྒྱལ་པོ་ལ་ཟེར་ས་པ། ལྤ་རྒྱན་ཆང་རྒྱལ་པོ་ཁྱོད་ལ་ངས་བག་མ་ཞིག་འཁྱོང་ཡིན། རྒྱན་ཆང་རྒྱལ་པོས་ང་ལ་བག་མ་མི་དགོས་ཟེརས། ལྤ་ཅེས་ཟེར་ས་པ། བག་མ་མ་དགོས་ན་ཁྱོ་རང་ངས་བསད་ཡིན། དེ་ནས་སྤྲུ་གུ་འཇིགས་དེ་ང་ལ་བག་མ་དགོས་ཡིན་ཟེར་ས། དེ་ནས་ལྤ་ཅེས་དེ་ཆོར་དེ། བག་མ་བཙལ་ཅེས་ལ་གཞན་མ་ཡུལ་ཞིག་ལ་སོང་བ་དང་། ཡུལ་དེ་རུ་བད་ཤ་ཆེན་མོ་ཞིག་ཡོད་པས། བད་ཤ་དེ་ལ་བུ་མོ་གསུམ་ཡོད་བཙུགས། ལྤ་ཅེ་དེ་རུ་སོང་ནས། བད་ཤ་དེའི་སང་སྒོ་ལ་སྒོ་པ་སྲུང་མཁན་མི་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོད་བཙུགས། དེ་མི་ཀུན་གྱིས་ལྤ་ཅེ་ནང་ལ་ཆམ་བཙུགས། བད་ཤ་ཁང་པའི་ཁ་ཐོག་ལ་ཡོད་པས། ཁོས་ལྤ་ཅེ་ཡོང་ཅེས་མཐོང་སྟེ་གཡོག་པོ་ཅིག་ལ་ཟེར་ས་པ། ལྤ་གཡོག་པོ། ཁྱོ་རང་སོང་སྟེ་དེ་ལྤ་ཅེ་ནས་དྲིས། ཁྱོ་རང་གནས་ཡོངས། ཡང་ཅི་ཟེར་ཅེས་ཡོད། གཡོག་པོ་ལྤ་ཅེའི་མདུན་ལ་སོང་སྟེ། བད་ཤས་ཟེར་མཁན་ནང་ལྟར་དྲིས་ནས། ལྤ་ཅེས་ཟེར་ས་པ། ངས་བད་ཤ་ལ་ཞུ་བ་ཞིག་ཡོད། གཡོག་པོ་དེ་སོང་སྟེ་ལྤ་ཅེས་ཟེར་མཁན་ནང་ལྟར་བད་ཤ་ལ་བཤད་ས། དེ་ནས་བད་ཤས་གཡོག་པོ་ལ་ཟེར་ས་པ། ཁོ་ནང་ལ་ཡོང་བཅུག་ཟེར་དེ་ཧུ་ཀུམ་བཏང་ས་ནས། ལྤ་ཅེ་ནང་ལ་བསྐྱེབས། དེ་ནས་བད་ཤས་ལྤ་ཅེ་ལ་དྲིས་པ། ཁྱོ་རང་གི་ཞུ་བ་ཅི་ཡོད། དེ་ནས་ལྤ་ཅེས་ཞུས་པ། བད་ཤ་མཁྱེན། ཉེ་རང་ལ་སྲས་མོ་འདུག། གསུམ་འདུག། དེ་གསུམ་ཀའི་ནང་ནས་གཅིག་ཅིག་རྒྱན་ཆང་རྒྱལ་པོ་ལ་སྐྱ་བག་ལ་སྩོལ། དེ་པོ་ཞུ་ཅེས་ལ་ང་ཉེ་རང་གི་སྐུ་མདུན་ལ་ཡོངས། བད་ཤས་མོལ་པ། སྲས་མོ་གང་པོ་དགོས་ཡིན། ལྤ་ཅེས་ཞུས་པ། སྲས་མོ་མཐའ་ཆུང་པོ་དགོས་ཡིན། ཡང་ལྤ་ཅེས་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པ།

སྲས་མོའི་སྐྲ་རིན་ཙམ་ཞིག་ཡིན ༎ བད་ཤས་མོལ་བ ། སྲས་མོ་དེའི་སྐྲ་རིན་ནི་གསེར་སྲང་གཅིག ། དངུལ་སྲང་གཅིག ། གཡུ་སྲང་གཅིག་ཡིན ། དེ་གསུམ་འཁྱོང་ན ། གཙའ་བོ་མི་ཏ་དང་སྐྲ་དྲག་བློན་པོ་ཐོགས་འཁྱོང་ནའང་འགྲིག ། ཡང་ལྷ་ཅེས་བད་ཤ་ལེ། འདིར་གཙའ་བོ་མི་ཏ་འཁྱོང་ན་ཚ་ཆེན་མོ་འདུག །ཞུས། ཡང་ཞུས་པ། ཚ་ཆེན་མོ་དེ་ལ་ང་ཞ་ག་ཐུག་ཡོང་ཡིན ༎ བད་ཤ་རེས་བློན་པོ་ལ་ཡོང་ཟེར་དེ་འདི་རྩ་འཁྱོང་དགོས་མོལ་སོང ༎ བློན་པོ་དེ་ལ་ཚ་ཡར་མར་པ་ཅེས་ཀྱི་དབང་ཡོད་བཙུགས ༎ བད་ཤས་ཚ་བཅད་ཅེས་ཀྱི་ཁག་ནི་བློན་པོ་དེ་ལ་བཀལས ༎

དེ་ནས་ལྷ་ཅོ་ལོག་སྟེ་ཡོངས་དེ་རྒྱན་ཚང་རྒྱལ་པོའི་ཙར་བསླེབས ༎ ཞག་ཅིག་ལ་རྒྱན་ཚང་རྒྱལ་པོ་དང་ལྷ་ཅོ་གཉིས་ཀ་བག་མ་ལེན་པ་ཆེན་ཟེར་ཏེ་སོང་བ་དང ། ཁོ་གཉིས་ཀ་ཚ་ཆེན་མོ་དེའི་མདུན་ལ་བསླེབས ༎ ལྷ་ཅེས་རྒྱན་ཚང་རྒྱལ་པོ་ཚ་མཐར་བོར་ཏེ། ལྷ་ཅོ་ཁ་རང་རྐྱལ་བརྐྱབས་ཏེ་ཚའི་པར་ཀ་ཙ་ཕྱིན༎ དེ་ནས་ཁོས་བློན་པོ་དེའི་ཁང་པ་ལ་སོང་སྟེ། བློན་པོ་ལ་སྨད་བཙུགས་ཏེ། ལྷ་བློན་པོ། ཁྱོད་ཀྱིས་བད་ཤ་ཡི་སྐུ་མདུན་ལ་ཚ་བཅད་ཅེས་ཀྱི་ཁ་ཆད་བཅོས་པེན ། ད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུ་མ་བཅད་པས ། ངའི་གཙའ་བོ་མི་ཏ་དང ། སྐྲ་དྲག་བློན་པོ་ཐོགས་ཚང་མ་དང ། གསེར་སྲང ། དངུལ་སྲང ། གཡུ་སྲང་ཚང་མ་ཚུས་ཁྱེར་ནས། ང་རང་གཅིག་པོ་འདི་རུ་བསླེབས། རྒྱན་ཚང་རྒྱལ་པོ་པར་ཀ་རུ་ལུས ། ད་ང་བད་ཤ་ལ་སྨན་ཞུ་ཕུལ་ཅེས་ལ་ཆེན་ཟེརས ༎ བློན་པོ་སྣ་མང་པོ་འཛིགས་ཏེ ། ཁོས་ལྷ་ཅོ་ལ་ཞུ་སྣམ་སི་བཅོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་གཙའ་བོ་མི་ཏ་དང ། གསེར་སྲང་དང ། དངུལ་སྲང་དང ། གཡུ་སྲང་ཅི་ཡོད་མཁན་ཚང་མ་ངས་སྐྲིག་ཡིན་ཟེརས ༎ ལྷ་ཅེས་སྣ་མང་པོ་འཐད་དེ་ཟེརས་པ ། ད་དེ་དཔེ་ར་ལ་གནས་ན། དེ་ནས་ང་ལ་གཙའ་བོ་པ་དགུ། ཏ་དགུ། གསེར་སྲང་གཅིག། དངུལ་སྲང་གཅིག ། གཡུ་སྲང་གཅིག ། དེ་ཚང་མ་སྐྲིག་ན་འགྲིག་ཟེརས ༎ བློན་པོས་དེ

ཚང་མ་བདང་ཡིན་ཟེར་ཏེ། དེ་ཚང་མ་བསྒྲིགས ༎ ཡང་ལྷ་ཅེས་འདི་ཡང་ཟེརས་པ། དེ་གཙའ་བོ་པ་དང་ཏ་ཚང་མ་ནི་ངས་སྐོ་ཡལ་ལ་འབོར་ཡིན ༎ བློན་པོ་ནི་བད་ཤ་ལ་འཛིགས་ཏེ་དེ་ཚང་མ་བཏང་ས ༎ དེ་ནས་བློན་པོ་སོང་སྟེ་ཚ་ཆེན་མོ་དེ་བཅད་དེ ། རྒྱན་ཚང་རྒྱལ་པོ་ཚ་ནས་ཕྱིང་སྟེ་འཁྱོངས ༎ དེ་ནས་གཙའ་བོ་པ་དང་རྒྱན་ཚང་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཅོ་ཚང་མ་བད་ཤའི་མཁར་ལ་སོང་སྟེ ། ལྷ་ཅེས་བད་ཤ་ལ་གསེར་སྲང་དངུལ་སྲང་གཡུ་སྲང་ཚང་ཀ་ཕུལས ༎ དེ་ནས་བད་ཤ་ཐུགས་འཐད་ནས་བག་སྟོན་ཆེན་མོ་ཞིག་བཏག་སྟེ། ཞག་བདུན་དགའ་སྟོན་བཏངས ༎

ཞག་བདུན་སོང་བ་དང ། ཁོང་གིས་བག་མ་འཁྲིད་དེ་འཁྱོངས་པས ། དེ་ནས་ལྷ་ཅོ་ལ་བསམ་བློ་ཞིག་ཤར ། འདི་བག་མ་དང་གཙའ་བོ་པ་ཚང་མ་ག་རུ་འཁྱེར་དེ ། ག་རུ་འབོར་ཡིན ༎ དེ་ནས་ལུང་པའི་ཐུ་ཞིག་ལ་གྲོང་པ་སྲུག་པོ་ཞིག་ཡོད་བཙུགས། ལུང་པ་དེའི་ལུང་མདོ་རུ་བསླེབས་ནས ། ལྷ་ཅེས་ཁྲོ་ཞ་ཚང་མ་ག་ལེ་ལ་ཡོང་ཞིག ། ང་སྔོན་ལ་ཆེན་ཟེར་དེ་སོང་བ་དང ། ལྷ་ཅོ་དེ་ནི་གྲོང་པ་སྲུག་པོ་དེའི་ཁང་པ་རུ་སོང་སྟེ ། ཁོ་ཀུན་ལ་ཟེརས་པ ། ལྷ་ཨ་ཛོ་ཀུན་ཁྱོད་ཚང་མ་ཤོར་ཅིག ། འདི་རིང་དམག་མང་པོ་སླེབ་འདུག་ཟེར་ནས་སྲུག་པོས་ལྷ་ལྷ་ཅོ ། འདི་རུ་དམག་ཅིག་ག་ནས་ཡོང་ཡིན ། ལྷ་ཅེས་ཁྲོ་ཞ་བདེན་མ་ཆེས་ན་སྟོས་ཟེར་ནས ། བལྟས་པ་དང་དེའི་གཙའ་བོ་པ་དང་བག་མ་ཏ་མི་ཚང་མ་ཡོང་ཅེས་མཐོང་སྟེ ། ཡིད་ཆེས་དེ་མི་ཚང་མ་སྦྲིབ་ཅིག་ལ་ཤོར ༎ དེ་ནས་ལྷ་ཅོ་ནང་ལ་སོང་སྟེ་གདན་ཅོག་ཅོ་བདེངས་ཏེ ། གཙའ་བོ་པ་ཀུན་ལ་བསྒུ་སྟེ་སོང་ནས ། གཙའ་བོ་པ་དང་བག་མ་ཚང་མ་ནང་ལ་འཁྲིད་དེ་ཁྱེརས ། དེ་ནས་ཁོང་ཚང་མས་དེ་རུ་དགའ་སྟོན་ཡག་ཐག་ཆོད་བཏངས་ནས། ཡུལ་དེའི་ཡུལ་མི་ཚང་མའི་ཁང་པ་ཚང་མ་རྒྱན་ཚང་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐོབ ༎

དེ་ནས་ཟླ་བ་ཅིག་ཟམ་སོང་བ་དང ། ལྷ་ཅེས་བསམས་པ་ཞིག་བཏངས་ཏེ ། རྒྱལ

པོ་འདྲི་ལ་ངས་བཀའ་དྲིན་བཙོས་པ་ཡིན ། བག་མ་ཡང་འཁྱོངས ། མཁར་ཡུལ་
ཚང་མ་ཡང་ཁོ་ལ་ཕོབ་བཅུགས ॥ དང་ཤི་ན་ཁོས་ངའི་དོན་དུ་བཟན་ཐང་ཞིག་གཏང་
ངས་མི་གཏང་ངས་ཚོད་ལྟ་ཡིན་བསམས་ཏེ ། ཁོ་ཤི་བརྟན་བརྒྱབས་ཏེ་འདུགས ॥
གཡོག་པོ་ཞིག་གིས་ཝ་ཙེ་དེ་ནི་ཤི་ཚར་མཁན་ཡིན་པ་མཐོང་སྟེ ། རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་
པ ། རྒྱལ་པོ་ལེ ། ཝ་ཙེ་དེ་ཤི་སྡེ་འདུག་ཞུས ॥ རྒྱལ་པོས་སོལ་པ ། གདམ་དཔེ་ལ །
ཁྲི་ཤི་མི་ཤི་གད་པའི་ཡོག་ལ་འཁྱེར་ཏེ་བཀབས་བཏང་ ॥ ཝ་ཙེས་རྒྱལ་པོས་མི་
འོས་པའི་གདམ་བཏང་ཅེས་ཚོར་ཏེ ། སྒོ་དྲག་པོ་ཡོངས་ཏེ ། ཁྱོད་ལ་ངས་བཀའ་དྲིན་
མང་པོ་བཙོས་པས ། བཟང་པོའི་ལན་ལ་ངན་བརྫོད་བཏངས་ཟེར་པ་སང་ ། རྒྱལ་པོ་
ངོ་ཚ་སྟེ་ཁའི་ཕི་ལ་བཟན་ཐང་བཏངས ॥ ཞག་ཅིག་ལ་ཝ་ཙེ་བདེན་པ་ཤི་ནས ། རྒྱལ་
པོས་སྟོན་མ་མཆོགས་སེ་ཤི་བརྟན་བརྒྱབས་ཏེ་ཡོད་འགྲོ་བསམས་ཏེ ། བཟན་ཐང་
བཏངས་ནས ། ཁོ་ལ་བཟན་ཐང་གཉིས་ཐོབ ॥ དེ་ནས་ཀུན་ཚང་རྒྱལ་པོ་ནི་དགའ་ཞིང་
སྐྱིད་པའི་ངང་ན་གནས་སོ ॥ སྐྱངས་དང་དཔེ་ར་འཚམས ॥

Übersetzung.

I.

Die Geschichten vom Fuchs, Löwen, Bär und Wolf, diesen vieren.

1.

Als der Fuchs und der Bär, beide, vor dem Heim (wörtl. Nest) des Löwen erschienen, fragte der Löwe: „Wer ist da?“ Und der Fuchs und der Bär sprachen: „Guten Tag, Bruder Löwe, wir sind's! Gib uns Quartier!“ Der Löwe antwortete: „Ich will euch Quartier machen, kommt herein!“ So behielt er sie drinnen. Der Löwe fand eine Ziege und tötete sie. Darauf sprach der Löwe: „He, Bär und Fuchs, ihr beiden! Nehmt den Magen aus dieser Ziege heraus und bringt ihn an den Fluß zum Waschen!“ Fuchs und Bär trugen beide den Ziegenmagen davon und brachten ihn an das Ufer des Flusses

zum Waschen. Da sprach der Fuchs zum Bären: „He Bär, wir zwei wollen etwas von dem Fleisch essen!“ Der Bär antwortete: „Wenn wir das Fleisch essen, wird der Löwe uns beide töten!“ Da sagte der Fuchs: „Ich werde ein Mittel gebrauchen, daß der Löwe das nicht merkt!“ Dann aßen die beiden die Hälfte des Magens. Darauf belehrte der Fuchs den Bären folgendermaßen: „Sieh, Bär, wenn der Löwe spricht: Ihr habt das Fleisch gegessen, es ist nichts da! mußt du, Bär, dastehen, und auf die Erde blicken!“ Als er ihn so belehrt hatte, nahm er ihn mit. Nun kamen die beiden vor dem Löwen an. Der Löwe erkannte, daß [ein Teil des] Fleisches gefressen war und sprach: „He, Bär und Fuchs, wer hat die Hälfte des Fleisches gefressen?“ Da stand der Bär da und blickte auf die Erde. Der Fuchs blickte lügnerischerweise zum Himmel und gab dem Löwen ein Zeichen mit dem Finger [in der Richtung zum Bären]. Da wurde der Löwe wütend und tötete den Bären im Augenblick.

2.

So blieb der Fuchs [allein] übrig. Am folgenden Tag schickte der Löwe den Fuchs, um [wieder einen] Magen zu waschen. Der Fuchs begab sich an das Ufer des Flusses, um den Magen zu waschen. Indem er wusch, blickte er auf sein Spiegelbild im Wasser und fraß den Magen ganz auf. Dann kam er lärmend an, und der Löwe sprach zu ihm: „He Fuchs, was ist los?“ Der Fuchs erwiderte: „O Bruder Löwe, wieso bist du allein Löwe? Dort ist noch ein Wasserlöwe! Der hat mir den Magen geraubt!“ Der Löwe sprach: „Welchen anderen Löwen gibt es außer mir? Du hast den Magen gefressen und lügst!“ Darauf antwortete der Fuchs: „Ich lüge nicht! Möge der Bruder Löwe selbst kommen und nachsehen!“ So führte er den Löwen an eine Stelle, wo das Wasser tief war. Der Löwe blickte ins Wasser und sah im Spiegel des Wassers, daß da ein andrer Löwe war. Da überkam den Löwen der Zorn. Mit dem Ruf „den will ich töten!“ sprang er ins Wasser, und das Wasser führte ihn davon. Der Fuchs stellte sich, als ob er weinen müßte, hielt sich ans Ufer des Flusses und saß dort, indem er Lärm machte.

3.

Als dann der Löwe gestorben war, wurde er ans Ufer des Flusses getrieben. Der Fuchs zog die Haut des Löwen ab, zog sie sich an und ging wieder in das Haus des Löwen, wo er sich hinsetzte. Da

kam die Mutter Löwin mit zwei Kindern herbei. Die Mutter Löwin wußte nicht, daß der [dort Sitzende] der Fuchs sei und glaubte, es sei der Löwe. So ließ sie beide Kinder vor dem Fuchs und ging davon, um Nahrung zu suchen. Bis die Löwin zurückkam, hatte der Fuchs beide Löwenkinder getötet und war fortgelaufen. Als die Mutter Löwin zurückkam, waren beide Kinder tot. Da setzte sich die Mutter Löwin hin und weinte.

4.

Der Fuchs ging weiter und kam vor der Tür des Wolfes an. Der Wolf selbst war nicht da, nur zwei Kinder waren zu Hause. Beide Kinder wurden vom Fuchs getötet. Als die Mutter Wölfin vom Berge aus sah, daß ihre Kinder getötet wurden, kam sie schnell herbeigerannt. Bis sie ankam, war aber der Fuchs geflohen.

5.

Da wurde der [Vater] Wolf sehr böse und gedachte, den Fuchs zu töten. Der Fuchs dachte: „Der Wolf wird kommen und mich töten!" Deshalb machte er einen Plan. Er ging an den Rand eines Felsens und setzte sich dort hin, indem er Leim kochte. Der Wolf kam dahin und fragte ihn: „Ei, Fuchs, bist du's nicht, der meine Kinder getötet hat?" Der Fuchs sprach: „Das bin ich nicht, Bruder! Ich bin ein Leimsieder vom Felsenrand!" Darauf fragte der Wolf: „Wenn du den Leim gekocht hast, was willst du damit machen?" Und der Fuchs antwortete: „Wenn der Leim gekocht und auf die Augen geschmiert wird, kann man das Götter- sowie das Menschenland sehen! Dazu erhält man etwas Wohlschmeckendes zu essen!" Der Wolf glaubte seiner Rede und sagte: „Bitte, Fuchs, schmiere mir etwas auf die Augen!" Der Fuchs sprach: „Schön, ich werde etwas aufschmieren!" und schmierte den Kleister ganz und gar über die Augen des Wolfes. Da rief der Wolf: „O Fuchs, ich kann nichts sehen!" Der Fuchs sprach: „Wolf, du mußt deine Augen zumachen und sie in die Sonne halten. Dann wirst du's sehen!" Der Wolf machte die Augen zu und hielt sie in die Sonne, worauf dieselben fest verkleistert wurden. Dann schlich sich der Fuchs davon. Da der Wolf mit seinen Augen nichts sehen konnte, rutschte er von vielen lockeren Berghängen herunter. Dann kratzte er beide Augen mit den Vorderpfoten, und am zweiten Tage öffneten sich allmählich beide Augen des Wolfes.

6.

Nun wurde der Wolf zornig und ging aus, den Fuchs zu suchen. Der Fuchs sammelte [gerade] von einer Weide die dünnen Zweige und trug sie auf einen hohen Berg, wo er sich hinsetzte, um einen Korb zu flechten. Als der Wolf dorthin kam, sprach er: „He, Fuchs, bist du nicht der, welcher meine Augen zugeklebt hat?" Jener antwortete: „Das bin ich nicht. Der, welcher am steilen Fels Leim siedete, geht für sich; und der, welcher am Abhang des Hügels Körbe flicht, geht für sich!" Der Wolf glaubte seiner Rede und sprach: „Was willst du machen, wenn du diesen Korb geflochten hast?" Der Fuchs antwortete: „Wenn dieser Korb fertig geflochten ist, bekommt der, welcher hineinkriecht, Fleisch und Butter, soviel er braucht." Da der Wolf hungrig war, sagte er, daß er da hineingehen möchte. Der Fuchs sprach: „Nein, ich laß dich nicht hinein!" Da aber der Wolf wieder und wieder bat, ließ er ihn hineinkriechen und machte die Öffnung des Korbes fest zu. Dann kugelte er den Wolf hinunter, und dieser schlug sich sehr heftig, da es von der Spitze des Berges bis zu seinem Fuße sehr weit war.

7.

Wieder wurde der Wolf sehr böse und ging aus, den Fuchs zu suchen. Der Fuchs war an einen Ort gegangen, an dem viel Sand war, und hatte einen Sack hingetragen. Dort saß er und maß Sand ab. Als der Wolf auch dorthin kam, sprach er: „He, Fuchs, bist du nicht der, welcher mich vom Berg heruntergekugelt hat?" Der Fuchs antwortete: „Das bin ich nicht. Der, welcher am steilen Fels Leim siedete, geht für sich; und der, welcher am steilen Fels Körbe flocht, geht für sich. Ich bin einer, der Sand abmißt!" Der Fuchs sprach: „Wenn der Sand gemessen ist, will ich ihn in den Sack füllen und auf den Bruder Wolf laden. Dann will ich darauf reiten! Und wenn ich dann rufe: ‚Der Fuchs reitet auf dem Wolf!' werden die Dorfleute alle Fleisch, Butter und Bierkrüge herbeibringen, und wir werden reichlich zu essen bekommen!" Der Wolf glaubte seiner Rede und sagte: „Das wollen wir tun!" Dann lud der Fuchs den Sand auf den Wolf und band ihn mit einem Strick fest. Oben darauf ritt er selbst. Sie gingen zum Dorf und [der Fuchs] rief: „Der Fuchs reitet auf dem Wolf! Bringt uns Essen und Bier heraus!" Solchen Lärm machte der Fuchs. Als die Leute sie so herbeikommen sahen, liefen sie sogleich mit Stöcken herbei. Da sprang der Fuchs von oben herunter

und lief davon. Der Wolf, der den Sand trug, konnte nicht fliehen. Die Leute prügelten mit den Stöcken und töteten den Wolf.

8.

Der Wolf und der Bär hatten aber beide Verwandte. Als diese hörten, daß der Wolf und der Bär beide vom Fuchs getötet waren, gingen sie zur Löwin und sagten zu ihr: „O Löwin, unser Wolf und unser Bär sind beide durch List vom Fuchs getötet worden.“ Darauf antwortete die Löwin: „Auch unsern Löwen hat er getötet. Darnach hat er auch unsere zwei Kinder umgebracht. Er hat viel Unheil angerichtet. Darum geht ihr beide, sucht ihn und bringt ihn hierher! Ich werde ihn töten!“ So gingen die beiden Freunde des Wolfes und des Bären aus, den Fuchs zu suchen. Der Fuchs lag gerade an einem Wege, und als beide dorthin kamen, sprachen sie zu ihm: „Fuchs, der Löwe läßt dir sagen: Du sollst zu ihm kommen. Wir beide sind gekommen, dich zu holen!“ Obgleich der Fuchs sich fürchtete, sprach er doch: „Ich werde kommen!“ Auf jenem Wege sah man gerade einen Lama mit aufgespanntem Sonnenschirm reiten. Da sprach der Fuchs: „He, Wolf und Bär, seht einmal beide! Wir wollen zusammen den Schirm und den Sack des Lamas stehlen!“ Der Wolf und der Bär antworteten: „Wie werden wir das stehlen?“ Und der Fuchs belehrte sie so: „Wir müssen spielend vor dem Lama herlaufen. Der Lama wird denken: Die kann ich ergreifen! und von seinem Pferd herunterkommen. Dabei wird er seinen Schirm und Sack ablegen und uns verfolgen. Da müßt ihr beide plötzlich schnell laufen und den Schirm und Sack, beides, holen und euch davon machen. Ich werde dann auch bald kommen!“ Darauf sagten Wolf und Bär beide: „Gut so!“ Dann tat der Fuchs, als ob er lahm wäre und lief langsam vor dem Lama her. Der Lama dachte: „Dieser Fuchs ist lahm. Wenn ich einen Stein nach ihm werfe, werde ich ihn erlegen!“ Er stieg vom Pferd herab und legte Schirm, Sack und Schuhe, alles dreies, beiseite. Auch das Pferd ließ er dort, nahm einen Stein und rannte hinter dem Fuchs her. Der Fuchs lief davon, indem er dafür sorgte, daß der Lama nahe hinter ihm blieb. Auf diese Weise kam der Lama weit fort. Als der Wolf und der Bär sahen, daß der Lama schon weit abgekommen war, nahmen sie den Schirm, den Sack und die Schuhe des Lamas und flohen ins Gebirge. Als er sie dahin laufen sah, rannte der Fuchs auch im Augenblick ins Gebirge. Wie der Lama zurückkam, waren Schirm, Sack und Schuhe, alles dreies, verschwunden. Darum ritt er auf seinem Pferde weiter. Fuchs, Wolf und Bär fanden sich wieder zusammen. Der Fuchs sprach: „Weil deine Kinder sich darüber freuen werden, nimm du, Bär, den Schirm mit! Du, Wolf, nimm die Schuhe zum Verfolgen der Ziegen! Wenn du hinter den Ziegen herläufst, binde Schuh und Fuß mit einem starken und dicken Faden fest zusammen!“ Dann forderte er ihn zum Ziegenjagen auf. „Und du, Bär, wenn du zu deinen Kindern kommst, mußt du den Schirm aufspannen. Dann werden sich die Kinder freuen! Ich werde unterdessen den Mehlkloß (*Kho-lag*) essen!“ Indem er so sprach, aß er ihn [aus dem Sack]. Darauf sagten der Wolf und der Bär: „Nun komm, wir wollen zum Löwen gehen!“ Der Fuchs erwiderte: „Vorher sollte der Wolf die Schuhe anziehen und einmal versuchen, eine Ziege zu jagen! Und der Bär sollte einmal den Schirm aufspannen und sehen, wie die Kinder sich darüber freuen werden! Ich werde hier warten!“ Beide, der Wolf und der Bär, glaubten ihm und gingen fort. Der Wolf hatte die Schuhe fest angezogen. Wie er nun hinter den Ziegen herlief und die Hirten ihn jagen sahen, nahmen sie ihre Stöcke und gingen dorthin. Dem Wolf waren die Schuhe zu groß, so daß er nicht rennen konnte. Beide Hirten schlugen auf ihn ein und töteten ihn. — Der Bär spannte den Schirm auf und ging zu seinen Kindern. Die Kinder erschraken, so daß sie von der Spitze des Felsens bis zu seinem Fuß herunterfielen. Als das die Mutter sah, sprang auch sie herab. So kamen Mutter und Kinder am Fuß des Felsens an und waren tot. Der Fuchs aber fraß den Mehlkloß, war gesund und fröhlich und legte sich schlafen.

II.

In einem Lande war einmal ein Vorvater und eine Vormutter. Die beiden gingen immer abwechselnd auf die Berge nach Holz. Die Vormutter war nahe am Gebären. Eines Tages, als sie auf die Berge gegangen war, wurde ihr daselbst ein Sohn geboren. Da überlegte sie: „Trage ich das Kind [nach Hause], dann bleibt das Holz liegen. Trage ich das Holz fort, bleibt das Kind liegen.“ Nachher bedachte sie: „Wenn auch das Kind zurückbleibt, schadet es nichts. Wenn aber das Holz zurückbleibt, wird der Vorvater schelten.“ Deshalb legte sie das Kind unter einen Stein, nahm das Holz auf und ging nach Hause. Dort sprach die Vormutter zum Vorvater: „He, Vorvater, mir wurde [heute] ein Kind geboren! Ich habe den Jungen unter einen Felsstein gelegt. Hätte ich das Kind hergebracht, so

wäre das Holz zurückgeblieben. Ich dachte, dann würde der Vorvater schelten! Drum kam ich [allein]!" Als der Vorvater diese Rede hörte, sprach er zur Vormutter: „Ist denn nicht das Kind mehr wert als das Holz? Du Verdrehte, geh schnell zurück!" so fuhr er sie an.

Darauf ging die Vormutter schnell zurück. Ehe sie aber dorthin gelangte, war ein Fuchs zu dem Kind gekommen. Der hatte das Kind weggeholt. So erhielt die Vormutter das Kind nicht [wieder].

Der Fuchs gab dem Kind nur Weintrauben und zog es auf. Als dann das Kind groß geworden war, sagte eines Tages der Fuchs zu ihm: „He, Kind, ich werde dir jetzt einen Namen geben!" Der Junge erwiderte: „Ich brauche keinen Namen!" Da sprach der Fuchs: „Wenn du keinen Namen haben willst, werde ich dich töten!" Als das Kind das hörte, fürchtete es sich und rief: „Ich will ja einen Namen haben!" Daraufhin nannte der Fuchs das Kind *rGun-chaṅ-rgyal-po* (König des Weines). Als einige Tage vergangen waren, sprach der Fuchs zu *rGun-chaṅ-rgyal-po*: „O *rGun-chaṅ-rgyal-po*, ich will dir eine Braut bringen!" *rGun-chaṅ-rgyal-po* erwiderte: „Ich brauche keine Braut!" Da sagte der Fuchs: „Wenn du keine Braut haben willst, werde ich dich töten!" Da fürchtete sich das Kind und rief: „Ich will ja eine Braut haben!" Als der Fuchs das gehört hatte, lief er in ein anderes Land, um eine Braut zu suchen. In jenem Lande hauste ein großer König, welcher drei Töchter hatte. Als der Fuchs dort angekommen war, [fand] er vor der Geheimtür jenes Königs mehrere Türhüter. Diese Männer ließen den Fuchs nicht hineingehen. Der König saß oben auf dem Dach des Hauses. Als er den Fuchs kommen sah, sprach er zu einem der Knechte: „Ei, Knecht, geh einmal und frage jenen Fuchs: Woher kommst du? Was hast du zu sagen?" Der Knecht ging zum Fuchs und fragte ihn gemäß den Worten des Königs. Der Fuchs sprach: „Ich habe den König etwas zu fragen!" Darauf ging der Knecht [zurück] und berichtete dem König die Worte des Fuchses. Dann sagte der König zum Knecht: „Laß ihn hereinkommen!" Auf diesen Befehl kam der Fuchs herein. Der König fragte den Fuchs: „Was ist dein Begehr?" Darauf sprach der Fuchs: „Verehrter König, ihr habt Töchter. Es sind drei. Gebt eine von diesen dreien dem *rGun-chaṅ-rgyal-po* zur Gemahlin! Wegen dieser Bitte bin ich vor euch gekommen!" Der König fragte: „Welche Tochter wollt ihr haben?" Und der Fuchs antwortete: „Ich will die jüngste Tochter haben!" Weiter fragte der Fuchs: „Wie hoch ist der Preis dieser Tochter?" Und der König

sagte: „Der Preis dieser Tochter ist: Ein Klumpen Gold, ein Klumpen Silber und ein Klumpen Türkis. Wenn du diese drei Dinge bringst, gehört sich's, daß du sie mit berittenen Trauzeugen, Edlen, Ministern usw. bringst!" Darauf sprach der Fuchs: „O König, wenn ich die berittenen Trauzeugen hierher bringe, ist ja ein großer Fluß [im Wege]!" Dann fuhr er fort: „Wie sollen wir denn über den großen Fluß kommen?" Der König rief den Minister und sprach zu ihm: „Du mußt sie hierher bringen!" Diesem Minister war die Gewalt über das Öffnen des Flusses herauf und herunter [übergeben]. Der König machte diesen Minister dafür verantwortlich, daß das Wasser zurückgehalten würde.

Dann kam der Fuchs zurück und begab sich zu *rGun-chaṅ-rgyal-po*. Eines Tages sagten *rGun-chaṅ-rgyal-po* und der Fuchs: „Nun wollen wir beide gehen, die Braut zu holen!" und begaben sich auf den Weg. Da kamen sie beide vor dem großen Fluß an. Der Fuchs setzte den *rGun-chaṅ-rgyal-po* am Ufer des Flusses nieder, schwamm selbst hindurch und kam am anderen Ufer an. Dann lief er in das Haus des Ministers und schalt den Minister: „O Minister, vor dem König hast du versprochen, das Wasser des Flusses zurückzuhalten. Weil du das Wasser nicht angehalten hast, ist meine berittene Verwandtschaft, die Edelleute, alle Minister usw., ebenso wie die Gold-, Silber- und Türkisenklumpen, vom Wasser davongeführt worden. Ich bin allein hier angekommen, und *rGun-chaṅ-rgyal-po* ist am jenseitigen Ufer geblieben. Ich gehe jetzt, das vor die Ohren des Königs zu bringen." Der Minister fürchtete sich sehr und bat den Fuchs vielmals um Entschuldigung und sprach: „Deine berittenen Trauzeugen, die Gold-, Silber- und Türkisenklumpen, was es auch alles gewesen ist, will ich wieder erstatten!" Der Fuchs freute sich sehr darüber und sagte: „Wenn du bei diesem Worte beharrst und mir 9 Trauzeugen, 9 Pferde, einen Goldklumpen, einen Silberklumpen und einen Türkisenklumpen verschaffst, soll das genügen!" — „Das will ich alles geben!" antwortete der Minister und schaffte alles herbei. Ferner sagte der Fuchs: „Die Trauzeugen sowie die Pferde werde ich in meinen Dienst stellen!" Da der Minister sich vor dem König fürchtete, gab er alles zu. Dann ging der Minister, den großen Fluß abzustellen, und *rGun-chaṅ-rgyal-po* wurde über das Wasser (wörtl. aus dem Wasser) geführt. Darauf begaben sich die Trauzeugen mit *rGun-chaṅ-rgyal-po* und dem Fuchs zum Schloß des Königs, und der Fuchs verehrte dem König die Gold-, Silber- und Türkisenklumpen.

Da war der König erfreut und bereitete eine große Hochzeit. Sieben Tage waren sie fröhlich.

Als die sieben Tage um waren, führten sie die Braut davon. Da kam dem Fuchs ein Gedanke: „Wohin führe ich eigentlich diese Braut und diese Trauzeugen? Wo soll ich sie unterbringen?" Nun wohnte im hintersten Ende eines Tales ein reicher Bauer. Als sie am Eingang dieses Tales ankamen, sprach der Fuchs: „Geht ihr alle langsam! Ich will vorneweg gehen!" Dann ging er in das Haus des reichen Bauern und sagte zu den Bewohnern: „He, ihr Brüder, lauft alle davon! Heute wird viel Kriegsvolk herkommen!" Der reiche Bauer sprach: „Ei, Fuchs, woher soll denn das Kriegsvolk hierher kommen?" Und der Fuchs antwortete: „Wenn ihr's nicht glaubt, seht selbst nach!" Als sie sich umblickten, sahen sie die Trauzeugen, die Braut, Männer und Pferde, alle herankommen. Da glaubten sie es, und alle liefen geschwind davon. Nun ging der Fuchs ins Haus hinein, rückte Thron und Tisch zurecht und ging wieder heraus, den Trauzeugen entgegen. Dann führte er die Trauzeugen und die Braut hinein, und alle beschlossen, ein großes Fest zu feiern. *rGun-chaṅ-rgyal-po* aber erhielt alle Häuser der Leute jenes Landes zu eigen.

Als etwa ein Monat vergangen war, bedachte sich der Fuchs wie folgt: „Ich habe diesem König Freundlichkeit erwiesen, eine Braut habe ich ihm gegeben, Schloß und Land habe ich ihm verschafft. Wenn ich jetzt sterbe, wird er dann für mich eine Trauermahlzeit geben oder nicht? Das will ich herausfinden!" Dann stellte er sich, als ob er gestorben wäre. Als ein Diener sah, daß der Fuchs gestorben war, sprach er zum König: „O König, der Fuchs ist gestorben!" Der König antwortete: „Tu nach dem Sprichwort: Ob der Hund tot ist oder nicht, bringe man ihn unter die Klippen und verscharre ihn da!" Der Fuchs hatte diese ungehörige Rede des Königs gehört und wurde sehr zornig. Er sprach: „Soviel Freundlichkeit habe ich dir erwiesen, und meine Güte hast du so übel erwidert!" Da schämte sich der König und gab eine Trauermahlzeit für ihn.

Eines Tages starb der Fuchs wirklich. Der König dachte aber: „Wer weiß, ob er sich nicht nur tot stellt wie neulich!" und veranstaltete eine Trauermahlzeit. So erhielt er zwei Trauermahlzeiten. Dann lebte *rGun-chaṅ-rgyal-po* froh und glücklich weiter. Nun ist die Erzählung und die Rede zu Ende.

Verzeichnis der selteneren Worte.

(Hierzu möge man auch meine Schrift: *Sketch of Ladakhi Grammar*, JASB, vol. LXX, part I, Extra No. 2, vergleichen.)

Dren-mo, Ladakhi für *dred-mo*, Bär.
shaṅ-ku, Ladakhi für *spyaṅ-ku* oder *spyaṅ-kyi*, Wolf.
mdzug-ris-btaṅs, „er gab Fingerschrift", so viel wie „er zeigte mit dem Finger".
ldiṅ-ldiṅ, tief, viel Wasser; vergleiche *ldiṅ-se*.
chan, Abhang.
sgaṅ-hom, ein Berg aus rutschendem Gestein.
sbrabs-pa, kratzen.
lcib-phrug, dünne Zweige.
kun-grum (Jäschke hat *gun-dum*), Körbe von flaschenförmiger Gestalt, zum Verschicken des Obstes benutzt.
lan-po-zer-ba, wiederholt dasselbe sagen.
ril-li-la-btaṅs, er brachte [den Korb] ins Rollen.
phogs oder *phog*, als Opfer dargebrachte brennende Juniperuszweige.
dkar 'aphyor (gleich dem *ka-lcor* der Kesarsage), die Butterstückchen am Rand der Bierkrüge. Siehe hierüber „Frühlings- und Wintermythus der Kesarsage", Mémoires de la Société Finno-Ougrienne, XV 2, p. 65.
thsim-ma-thsim, reichlich, vom Essen gebraucht, vergleiche *thsim-pa*.
ku-liṅ, stark, laut.
ber-nyal, Stockprügel.
the-khugs, ein Säckchen für geröstetes Mehl, vergleiche *Khug-ma*.
non-kyi[s]-cha-bcug, er sorgte dafür, daß [der Lama] nahe hinter ihm blieb. Wörtlich: er verursachte ihn, so zu gehen, daß er auf ihn drückte.
kho-lag, Kloß (Jäschke). Er besteht immer aus geröstetem Gerstenmehl, über welches Buttertee, Bier oder auch nur Wasser gegossen wird.
bad-sha, König, ein Fremdwort aus dem Urdu.
rgun-chaṅ-rgyal-po, „König des Weines", der Name des vom Fuchs aufgezogenen Kindes, offenbar, weil es mit Trauben gespeist worden war.
mkhyen, das Respektswort für „wissen", wird hier an das Wort *bad-sha*, „König", gehangen, um letzterem mehr Respekt zu verschaffen.
nye-raṅ, dialektisch für *nyid-raṅ*, Sie; höfliche Anrede.

sku-bag, Respektswort für *bag-ma*, Braut.
mthá-chuṅ, die jüngste Tochter, wörtlich „das kleine Ende".
sgoṅ, Klumpen, von Gold, Silber usw.
gnya-bo, die Ehezeugen, hier in dem Sinne von *Nyô-pa*, Brautkäufer, gebraucht. Im gleichen Sinn kommt auch *Nye-bo*, Verwandter, vor.
sku-drag, Respektswort für *Mi-drag-[po]*, Edelmann.
blon-thogs, ist zu erklären als *blon-la-gtögs-pa*, „zu den Ministern gehörig".
zhu-snams-si, „nimm den Gruß an!", eine Bitte um Gnade.
bdag-pa, zubereiten, hier ein Mahl.
bzan-thaṅ, ein Mahl zur Totenfeier.

Frau E. Ribbachs Inhaltsangabe der Fuchsgeschichten (aus Shel), im Brief aus Leh, den 26. Aug. 1901.

1.

„Der Fuchs hat ein Kalb gestohlen und bei seinem Haus angebunden. Er geht nach Leder aus und sagt dem Kalb, es solle brüllen, wenn ihm Gefahr drohe. Nach einer Weile brüllt das Kalb; der Fuchs geht nachsehen. Da hat das Kalb nur zum Vergnügen gebrüllt. Es bekommt Schelte und Ermahnung vom Fuchs. Nach kurzer Zeit brüllt es wieder. Der Fuchs denkt, es ist Unsinn, und geht nicht hin. Abends findet er das Kalb nicht mehr. Der Wolf hat es gefressen.

2.

Der Fuchs sinnt auf Rache. Er flicht ein *Gun-dum*. Der Wolf sieht das und fragt: „Was ist das?" Der Fuchs antwortet: „Wenn man den Korb über den Kopf steckt und lang hineinsieht, kann man das *Lha-yul* und *Mi-yul* sehen!" Der Wolf bettelt; der Fuchs tut gnädig. Endlich Bewilligung. Dabei stößt der Fuchs den Wolf den Berg hinunter.

3.

Wiedermal kocht der Fuchs Leim. Der Wolf fragt: „Bist du nicht der Korbflechter, der so schlecht an mir gehandelt hat?" Der Fuchs antwortet: „I bewahre! Unser Geschlecht ist groß!" Der Wolf spricht: „Was machst du mit dem Leim?" Der Fuchs antwortet: „Wenn man den auf die Augen schmiert und lange in die Sonne sieht, kann man das *Lha-yul* und das *Mi-yul* sehen!" Der Wolf bettelt. Der Fuchs gibt endlich nach und beschmiert dem Wolf die Augen. Der Wolf verliert natürlich die Augen.

4.

Nun die ans Deutsche anklingende Geschichte. Der Fuchs steht in einem Teich und hebt den Schwanz im Wasser auf und nieder. Der Wolf kommt und fragt: „Was machst du da?" Der Fuchs antwortet: „Ich fange Fische! Stehe nur die ganze Nacht so, dann wirst du einen Fang tun!" Der Wolf tut's und sein Schwanz friert ein. Er denkt, es sind die Fische, die ihn so schwer machen. (Im Deutschen gerät hier der Fuchs über die Wölfin, die im Wasser eingefroren ist. *Shamuel* läßt nichts verlauten; aber man hat natürlich seine Vermutungen. E. R.) Am Morgen will der Wolf den Schwanz herausziehen. Da bricht er ab, und Schmerz und Geheul sind groß.

5.

Dann folgt noch eine Geschichte, hat aber keinen Platz mehr. (Soweit ich mich besinne, wurde mir auf meine Frage nach dem Inhalt der fünften Geschichte von Frau Ribbach mitgeteilt, daß dieselbe ungefähr mit der Geschichte vom Lama, oben Nr. 8, übereinstimme. F.)

Die Fuchsgeschichten sind natürlich im Tibetischen ausführlicher, als ich sie hier zusammengestellt habe. Ich habe aber nichts Wichtiges weggelassen, sondern nur Rede- und Fragewiederholungen."

Anmerkungen.

Die erste der Fuchsgeschichten von *Shel* wurde mir auch auf Dardisch mitgeteilt von den Darden, die zwischen Kargil (*dKar-skyil*) und Dras (*Hem-babs*) wohnen. Sie ist also auch dort bekannt. Inbetreff der tibetischen Worte in Geschichte 2 und 3 ist zu sagen: *Gundum* ist der aus Weidenruten geflochtene Korb, der im Text von Khalatse *Kun-grum* geschrieben wurde. *Lha-yul* heißt Land der Götter, *Mi-yul* Land der Menschen.